

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZALLÁS
belső magyarutca 408 szám alatt.

Megjelen a lap hetenként négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. költség. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeslettel.

KIADÓ-HIVATAL:
Szeréputca, STEIN J. Könyvkereskedés.

Előfizetési felhívás!

Hivatkozva lapunk nov. 28-diki számában közzétett s külön mellékletben is szétküldött programunkra, tisztelettel kérjük lapunk t. cz. olvasóit előfizetéseik megtételére. A czimboritók és kiadás czélszerű elrendezése s főleg azon körülmény tekintetéből, mely szerint a hírlapi bélyeg miatt a megrendelt számon felüli példányokat nyomtatnunk sok nehézséggel jár, siető megrendeléseket kérünk.

Előfizetési ár:

Egészévre 12 frt.
Félévre jan.—július 1-ig 6 „
Évnegyedre jan.—apr. 1-ig 3 „ a. é.

Az előfizetéseket bérmentve lapunk kiadó-hivatalához (Stein János b.-középutca) könyvkereskedése) kérjük beküldeni.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY”
kiadó-hivatala.

Kolozsvár, dec. 21-kén 1861.

A költségvetés kérdésének fontossága az államban oly valami kirívó igazság, melynek bizonyításával felesleges szót szaporítani. Hogy az adó, Approbatánk egyszerű, de mély államtani jelentőségű szavai szerint „az időknek s azokban levő szükségeknek kivoltokhoz s az ország lakosainak is számokhoz képest” alkalmaztassék, azaz, hogy egyfelől az államszükségeit, másfelől az azon szükségek fedezésére szolgáló jövedelemforrások kivoltát, a honpolgárok fizetési képességét, s az államtól veendő javalmaknak az azokért tett áldozatokhoz értekarányát azok vizsgálják, mérlegelik és állapítsák meg, kiket az ügy közvetlenül érdekel, a honpolgárok: egy oly nevezetes állampolgári jog, mely az egyéni szabadság, önfelelőség, a személy- és vagyonbátorlét életfontossága érdekeit mind, mind magába foglalja. Nem is említve, hogy az államköltségeknek a törvényhozó test általi megajánlása mily roppant horderejű biztosíték valódi alkotmányos országokban.

Az államköltségvetésének a birodalmi tanács elé terjesztése tehát minden esetre esemény Ausztria életében.

Hogy tüzetesen szóljunk a tárgyhöz; hogy az érdekeltségi viszony jogi és tényleges állását fejtegetjük, melynélfogva az ránk is vonatkozik: ezt a méltányos olvasó jelen körülmények között nem fogja követelni tőlünk. Elvárjuk s figyelemmel kísérendjük, minő alkotmányos és nemzetgazdasági fogalmakat, minő önállást és elfogulatlanságot fejtend ki e tárgy körül azon testület, mely hivatva van, hogy Ausztria alkotmányosságát inaugurálja.

A bécsi sajtó, a mennyire ideje volt hozzászólani, az ovatoság és kimélet hangján érinti ugyan a tárgyat színezeti különbség nélkül; de egyik lap sem titkolhatja el a feletti aggodalmát, hogyha a források tovább alig feszíthető mértékben igénybevétele, s egy békélábra alapított számítás mellett is oly jelentékeny különbség mutatkozik a kiadandók és kiadhatók között, hová fog vezetni, főleg ha rendkívüli szükség esetei is merülnek fel, a folytonos deficiteknek ezen egymásra halmozódása! A „Neueste Nachr.” nézetünk szerint leghelyesebben tájékozza magát, midőn a kérdés megoldásának kulcsát nem egy két bevételi vagy kiadási positio megváltoztatása s a főösszegek közti egyenlet mesterkelt helyreállítása körül keresi. Szerinte Ausztria elég erős, hogy a legsúlyosabb bajból is kimentse magát, ha belsejében megelégedés, rend és egyetértés uralkodik. Azért elutasíthatatlan kötelességének tartja, szívére kötni a kormánynak a Lajthán inneni országok alkotmányos alapjainak helyreállítását.

A külföld napi eseményei közül ismét a Trent-ügyet kell előrútnunk. Béke vagy háború; háború vagy béke. Eduárd és Kunigunda, Kunigunda és Eduárd. Szerencsére, hogy az az Amerika a közlekedési eszközök mai kifejelettsége mellett is elég messze van arra, hogy a két versengő hatalom egyszeri jegyzékváltása is legalább egy hónapi időt

igényeljen. Különben hová lett volna az a sok szép hírlapi combinatio, politikai conjectura, melyekkel a két világrész napi sajtója, valóságos szini hatást gyakorló drámai fordulatok módjára folytonos hullámzásban tartják az olvasó figyelmét, várakozását.

Az „Indep. B.”-nek egy jól értesültnek látszó londoni levelezője egész logikai és chronologiai egymásutánál sorolja elő azon lépéseket, melyeket az angol kormány e kérdésben tenni fog a háború megüzenéseig. Lincoln elnöknek az ultimatum kézbesítésétől számítandó 5 vagy 7 napi idő van engedve, hogy a déli ügynököket az elfogatásuk előtti status quo-ban szabadon bocsássa. Ha ezt nem tenné, Lyons lord a britt követség egész személyzetével köteles elhagyni Washington s azonnal hajóra ülni, hogy Angliába visszatérjen. Az angol kormány nem is várja be a követ hazaérkezését, hanem megkapva a tudósítást, mely Lincoln elnök tagadó választát tartalmazza, januarius 6-kán vagy 8-kán a királyné egy üzenete jelenteni fogja a parlamentnek, hogy ő Felsége az egyesült államoknak háborút izen.

Más adatok szerint az angol közvélemény sem áll egészen Anglia részén a Trentügyben. Egy hírneves tory pártfőnököt Montagu lordot s egy jeles jogtudóst Edwin James-et emlegetnek, kik azt állítják, hogy az egyesült államoknak jogában állott ugy tenniök, a mint tettek. A „Globe” egyenesen az egyesült államokat pártolja. Sheffieldből pedig kérvény van készülöben, melyben arra kéri a királynét, hogy nyilvánítsa legmagasb elégedetlenségét a Trent parancsnoka iránt, ki a semlegeség megsértésével delállami ügynököket és sürgönyöket vett fel a hajóra.

Lapszemle.

A hazánkbeli nem-magyar nemzetiségek mozgalmait b. Jósika Miklós a „M. Sajtó”-ban következőleg bírálja:

„A gondviselés úgy akarta, hogy épen e válságos korban és éppen mikor három négy elláthatlan horderejű élet-halál kérdés van Európában, részint készülöben, részint napirenden; Magyarország is visszaessék az ideiglenességbe, melyből néhány hétre annyi szép zöld reménynyel kibontakozott volt.

Sajnos, hogy a politikai kiskorúság egyrészt, másrészt a legrosszabb időben keletkezett féltékenység és versengés, köztünk a jobb esélyek lehetőségét, mintegy erőszakosan látszatik megrendíteni akarni.

E szerencsétlen viszályok kezdete óta, a valódi Eris almája, nézetem szerint egy, fájdalom, már is nagyon elmérgesedett tévedésen alapul.

E tévedés a nemzet és nemzetiség szavak, sajnos, ötdutad, vagy öntudatlan összecserélése.

Minden erőnk az összetartás, más nincsen, s ha valaha baj volt, a legrégibb kortól ez óráig, onnan vette eredetét, hogy mindig akadnak emberek; kik vagy félelem, vagy önérdék, vagy végre könnyelműség-ből, maguk oda vitték a dolgot, hogy az összetartást a lehetőségig akadályozták, vagy megsemmisítették.

Magasztos szavak, szép phrasiskok, buzgó érzelmek al-czaja alá rejtözve, mindig barátságot, hazafiságot, emberiséget praedicálva; mindent aláaknáztak s aláastak, s bizony, a dolog most áll: hogy nálunk a szövetség minden erjüket arra fordítják, hogy a fogalomzavart, a fennebb említett két igen külön értelmű szó közt: nemzet és nemzetiség az utóbbinak is kárával, az elsőnek teljes szét-darabolására fordítsák és forgassák el.

Mit jelent például e folytonos követelés: hogy a román elem törvényezik által — nemzetnek nyilatkoztassék?

Hol történék ez? A megyéken? hiszen ennek semmi törvényes érvénye nincsen, nem is lehet, mivel a megyei hatóság competentiáján túl levén a tárgy, üres szó, nem egyéb. — Az erdélyi országgyűlésen? Hogy fog ez alakulni?

A pesti országgyűlés 48 óta nem volt teljességében. Hol azon alkotmányos ember, ki egy ily országgyűlésnek a törvényhozásban s oly nagy horderejű érdekekben, mint a nemzetiségi kérdés, döntő szavát merne tulajdonítani?

A pesti országgyűlés, ha tehette volna, a mit fájdalom kissé későn kimondhatott, de érvényesen nem tehetett; akkor pro superbundanti, s hogy egy idea fixát legyenzen, kimondta volna, hogy a román nemzet a mit ugyanis mindenki tud, csak egy pár román nem: persze azon értelemben, hogy M.-gyarország nemzetiségeivel egészen egyenjogu, s csak olyan mint a magyar, szerb vagy német.

Meglehet, hogy ezt legelőbb kimondani talán okosság lett volna, minden érvénytelenség mellett is, mint a jóakarattal bizonyosságát. Amde én azt hiszem, hogy a ki az országgyűlésnek actáit ismeri, a ki visszaemlékezik arra, a

mi a megyékben annyiszor mondott, e jóakaraton épen nem kétkedhetik.

Hanem van ennek egy kis kérdőjele, mely visszavezet a szó-cserére, melyet főleg említettem.

Ha sok román szóvivő a román nemzet inarticulatióját úgy érti: hogy ez egy, a többitől egészen különvált nemzetet, valódi államot az államban képezzen? Ez hibásan felállított kérdés volna.”

Árkos, dec. 1. — Valahára Háromszék részéről is örömhírral kedveskedhetem a marhavész szüntéről. Szüntéről, mert még nem egészen enyészett el ugyan, de ott is, hol még megvan, vagy hová átvitetett, nem oly súlyos a betegség, könnyebben gyógyítható s rövidebb idejű. Nevezetesen Barótról Felső-Rákosra és Vargyasra is átköltözött, de szelidebb mérvben. Kilyenben, mely kis közönségben körülbelül 60 darab hullott el, már két hét óta teljesen megszűnt. S. Sz. Györgyön a baromvásárok megkezdődtek november 25-kén.

Teltünk nov. 25-kén megkezdődött tömött havazással, de a bokáig érő havat azóta a földig érő vízgőzök köd anyyira elnyelte, hogy máig alig marada belőle valami. Köz-népi időjósaink lágy vagy változó térlről beszélnek.

Háromszéket ma négy osztályban látogatja az adó-hajtó cs. bizottmány; már most az egész évi illetőséget szorgalmazza, nem számítva belé a márkálissal felszedett adónyolozalat, mely, ugy látszik, háziadók cím alá szorítottatik; azaz: a kormányintézkedések nyomán létrejött hivatalnokainkról a kormány a gondoskodást merőben reánk bízta.

A Háromszéken tartandó megyei bizottmányi gyűlés napjaul f. dec. hó 9-ike van kitűzve. Kiss Mihály.

A pénzügyi előterjesztés a birod. tanács alsó házának dec. 17-ki ülésében.

A feszültség, melylyel a mai fontos ülés elé néztek, a házak külső physiognomiájában is élénken visszatükrözőtt. A követek sokkal hamarabb gyűltek egybe, mint különben. A szabadságok kivételével a többi mind helyén van. A karzatok fölösen be vannak töltve. A miniszteri padon ül lovag Schmerling, gr. Degenfeld, gr. Rechberg, lovag Lasser, Plener, gr. Wickenburg, b. Meccsery és b. Wüllersdorf.

A jegyzőkönyv, beadványok stb. felolvasására senki sem hallgat. Végre az elnök szólásra hívja föl az állam-minisztert.

Roppant esend közt lovag Schmerling felolvasa a következő

Közleményt a pénzügyi előterjesztményekről.

Mintán Ő cs. k. Apostoli Felsége ugyanazon nap, melyen a f. é. febr. 26-ki alkotmány kihirdetett, azon legmagas akarattal tanúsítása végett, melynélfogva az azonnal életbe léptetendő, a birodalmi tanácsot első ülészakára egybehívni méltóztatott; ennél fogva, mint a magas gyűlés előtt tudva van, annak megalakítása végett azon körülmény-nél fogva, hogy a követek házának tagjai az alaptörvény 7. §-a szerint az országgyűlések által választandók, erre nézve ez utóbbiakhoz felhívásnak kelle menni.

Ez a monarchia minden tartományában megtörtént, egyedül Erdély nagyfejedelemséget véve ki.

Azon akadályok, melyek ez országban az országgyűlésnek azonnali egybeülését gátolják, ismeretesek.

Tekintve immár azon tényleges körülményt, hogy ez országgyűlésnek formaszertint felhívása, hogy követek választásához fogjon, még nem hajtatót végre, ekkor a birodalmi tanács, bárha mint egyetemes birodalmi tanács hivattott egybe, még nem volt azon karban, hogy mint ilyen kötelezetten megalakultatott volna, s ez okból az alaptörvény 10. §-ában említett tárgyakat illetőleg a beleegyezés jogát még nem vehetné igénybe.

A mindkét házban egybenülő gyűlés ennél fogva ekkor csak az azt kétségteletlenül megillető minőségben mint az alaptörvény 11 dik §-a jogaival fölruházott birodalmi tanács tárgyalhatá az e rovatba tartozó formai és anyagi törvények s kérdések egy sorát, a nélkül, hogy azon birodalmi ügyhez juthatna, mely mennyiben annak tárgyalása ezen ülészakában eszközölhető, a mások fölötti elsőseget már természeténél fogva is igénybe vehetné, t. i. az 1862-ki közgazgatási év államköltségvetésének megállapításához.

A dolgok az állásban s azon szembeálló szükségnél fogva, ezen első, az évnek már majdnem egyharmadát kitöltő birodalmi tanács ülészakának végre bezárását eszközölni, azon kérdés lépett előtérbe, vajjon legfőleg a még fölveendő ügyek elintéztetéseig lesz e a birod. tanács azon helyzetben, hogy mint általános bir. tanács magát tökéletesen megalakultnak tekinthesse és az államköltségvetés tárgyalásához foghasson.

Noha ama nehézségek elhárítása, melyek még jelenleg az erdélyi országgyűlés összeállítását gátolják, csupán a közgazgatási intézkedések sorát kívánják meg s noha Ő Felsége kormánya magától értetőleg szakadatlanul folytatja fáradozásait, az összes akadályoknak utjaboli eltávolítása, s minden idevágó kérdésnek egy, az összes feleket kielégítő méltányosság szellemében megoldása végett: mindazáltal nem zárhatja el szívet azon alapos meggyőződés elől

miszerint ama ezélt a folyó tilésszak alatt nem lehetend elérni.

Ennélfogva az alaptörvény 13. §-ában előre látott ezen eset áll fenn; miből a kormány számára azon jog ered, miszerint az 1862. évi állami költségvetést rendeleti uton állapíthassa meg.

A miniszteriumnak lehetetlen ő felségének ezen alkotmány szerű jogát határozott nyilatkozattal által világosan s formaszerint nem constatirozni.

Ő felsége azonban oly ügyekben, miknek valamely más törvényhozási tényező közreműködésére is szükségük van, — az azon organum kiegészítésében ideiglenes késelemtől, mely az állami költségvetés megállapításánál saját beleegyezését alaptörvényi jog gyanánt igényelhetné, nem akarja a korlátlan eljárásai följogosultság következtetését vonni ki, noha ez alkotmány szerűleg alapos lenne; sőt inkább ő felsége nagy értéket helyez arra, hogy mintan alkotmányos utra léptek, most már az azóta érvénybe lépő első állami költségvetésnél is ama nyilvános s szabad bírálat eszközöltesse, melyből egyrésztől a minden lehetséges különemű érdekeinek gondos megőrzése iránti minden lehetséges biztositásnak, s másrésztől a kormány szándékai, s törekvéseinek őszinteségbe vetett bizalom növekedésének kell erednie.

Különösen fontolóra vétett azon körülmény, miszerint alkotmányos állapotainak az első kifejlődés stadiumában vannak, s miszerint a mennyiben a költségvetésnek a teljesen megalakult birodalmi tanács részéről tárgyalatása még most nélkülözhetetlen előkészületek által föl van tartóztatva, legalább annak megtételét nem kell elmulasztani, mit a dolgok helyzete szerint czélszerűen meg lehet tenni.

Mivel ennélfogva ő felségének ama királyságok s országokbeli hí népei, melyeknek követői alkotmány szerűleg s bizalomteljesen elküldettek, mind a febr. 26. ki egybehívó nyilatparancsra, mind ő felségének f. évi máj. 1-i trónbeszédére támaszkodva, méltán helyet adhatnak azon reménynek, miszerint ők oly akadályok miatt, melyek nem lehet nekik róni föl hibául, az alaptörvények által rájuk ruházott s az egyesek jólétével, valamint az ősszbirodalom hatalmával egyenlően közeli jogai érzékeny csonkultat szenvednek, és ezáltal azon királyságok és országokkal tétetnek egyenlőkké, a melyekben a dolgok állásához képest ő felségének a rendelkezés útja fenntartatik, — s mintán a kormány azon meggyőződésből indul ki, hogy sem az alkotmány szavaiban, sem szellemében nincs oly határozvány, mely ő felségét gátolná, hogy az alaptörvény 13-ik §-ból következő s a kérdéses budget megállapítását tárgyzó subsidaris jogban ezen egyes, előtűnik levő esetben önkényes megszorítást ne alkalmazhasson; mintán ezen önkényes korlátozás a legfelsőbb akaratnak inkább egy újabb bizonyítványa, még akkor is az alkotmányos elv szellemében eslekedni, (bravo) ha az alaptörvényi határozatok a szabály alól kivételt engednének: ő felsége ezen jogi és politikai természetű nézeteket tökéletesen alaposnak ismerve, legmagasb miniszteriumát felhatalmazni és megbízni méltóztatott, hogy az 1862-ik évi államköltségvetés és az 1860-ki év finansziájának eredménye az azzal összefüggésben álló pénzügyi előterjesztésekkel a jelenleg együttülő birodalmi tanácsnak, a birodalom pénzügyei jövőbeni tárgyalásának veszeljeztetése nélkül kivételkép s oly hozzáadással terjesztessék eléje, hogy ő felsége ezen előterjesztéseknek alkotmány szerű tárgyalását az itt képviselt királyságokra és országokra nézve a jelen mostani kivételes esetre ugyanazon hatást kívánja engedni, melyek a tökéletesen constituált birodalmi tanács határozatait alkotmány szerűleg illetnék. (Bravo.)

Midőn ezen legmagasb akaratról a magas gyűlekezet értesítettik, még csak azon világos kileletésre van szükség, hogy mint magától értetlik, miniszterium e kivételes engedett pénzügyi előterjesztésnek a körülmények által igazolt rendszabályára nézve a tökéletesen constituált birodalmi tanács irányában az alaptörvény 13. § értelmében a felelősséget magára veszi, és hogy ezen előző nyilatkozat után most már a pénzügyminiszter részéről az előterjesztések taglalata következik. (Bravo.)

A közlemény felolvasása után Plener pénzügyminiszter ur emel szót. Szónoklatából, mely egy óránál tovább tartott, a következő lényegesebb helyeket közöljük:

Az 1860-ki közgazgatási év bevételeinek egész összelete 301,589,000 ft., az 1859-diki évhez képest 28,183,000 forinttal több, mire nézve legnagyobb rész a követelt adókból esik, ezek közt a fogyasztási adó 7 millió, a dohány 9 millió és a só három millió forinttal.

Az állami kiadások 344,554,000 forintot tettek. s 1859-hez képest, melyben a száraz seregekre fordított költségek a háború miatt rendkívüli magasságot értek el, — 172,913,000 ft. kevesbedés tünik ki.

Az 1860-diki összes hiány 65,062,000 ft-ra ugrott. Annak fedezése nagyjából a lombard államadosságok kárterítéséből, mely 21 millió ft-ot tün, történt; továbbá a nemzeti, a lombard-velencei 1859-ki és az 1860-ki sorsjátéki kölcsönökre tett beszerzésekből, végre a hypothekalis utalványok kiadása végett.

A pénztári átladékok 1860-ban 8,114,000 ft-tal szaporodtak, mintan adóssági-törlesztésre és tőkésítésre több mint 22 millió fordított.

Es a pénzügyi kimutatás előterjesztéséhez, mely minden egyes rovatnál részletes kimutatások és fölvilágosító jegyzeteket tartalmaz, az 1860-ki év pénzügyi eredményének őszletes egybeazonosítását csatoltam, az azon évi költségvetéssel egyetemben. Ezen összehasonlítás a bevételeknél 3,245,000, s a kiadásoknál 19,394,000, egészben 22,640,000 frnyit kedvező eredményt mutat ki.

En az 1860-ki közgazgatási és állambevételei és kiadásai kezelési eredményének előadását, a megfelelő törvényjavaslattal a czélból teszem le a ház asztalára, hogy azoknak az alaptörvény határozmányai szerint szükséges megvizsgálatala s m. birodalmi tanács által eszközöltesse s annak bevégezése után azonnal a történt kezelés császári jóváhagyása kikérressék.

Imár az éppen lefolyt 1861-dik év fölötti szemlére

térek át. Ez évre a pénzügyi kezelés összeállítására úgy, mint az az 1860-iki közgazgatási év számára fenforog, a különféle pénzalapokkal s különösen a földtehermentesítési pénzalapokkal való leszámítások eszközölése végett, csak néhány hónappal az év lefolyta után lehetőségek. Azonban az általános történt intézkedések folytán az néhány nap múlva létrejövendő s m. ház elé fog terjesztetni.

Egyszermind már most azon helyzetben vagyok, hogy az 1861-ki pénzügyi év kezeléséről a pénzügyi helyzet előadására szükséges közleményt a m. ház elé terjeszthetem. Előadásomat e tekintetben az erősbített bir. tanács egybeültetett alatt múlt évben a birodalom pénzügyi helyzetéről s az 1861-ki évre előre kiszámított hiányt fedezéséről ő cs. kir. apostoli felségének tett legalázatosb előterjesztvényemhez csatolom.

Az akkori állapot és az 1860-dik évi következményeivel igazolt előfeltételek után alaposan föltehetem, hogy az akkori viszonyok megmaradása mellett 1861-ben 40 milliónál nagyobb deficit nem fog kitudni. Azonban az 1861-ki év viszonyai vonatkozólag az ausztriai pénzügyek kiadásai és bevételeire, több lényeges változásokat idéztek elő. Az Olaszországbani események a birodalmi határok erős és hatalmas védelmét a köteleesség parancsára, a lételt feltételévé tették, így tehát a száraz hadsereg előlegesen feltett 100 milliónyi költségeit további 50 millióval szaporítani elkerülhetetlen volt.

Éppen úgy a tengerészet évi költségei is, hogy az fontos parti országainak hatályos védelmet szolgáltatasson, a 7 1/2 milliónyi előlegesen feltett szükséglet helyett közel 15 milliót emésztett fel és így az előleges költségvetést túlhaladta.

A subventiók és kamatbiztosítások az előleges költségvetésen felül és pedig a Lloydnál 475,400 ft, a dél-észak-német összekötő vasutnál 270,000 ft, és a dunai gőzhajózásnál 150,000 ft-tal többet vettek igénybe és a tiszai vaspályának is a nem praliminált 540,000 ft-ot kifizetett, mi az előleges költségvetést 1,435,409 forinttal túlhaladta.

Az államadosság szükségleteire ugyan kevesebb volt az agio-vesztesség hat millió ft-tal. Azonban az ezen szükségletbeni összes keveslet csak fél millió forintig érte el az előleges költségvetésbeni kitélt, mivel másrésztől a lefizetett 3 millió ft hátralékok nagyobb kamata, a fenálló adósságok kamataira felment 2 1/2 millió többlet, a hypothekalis utalványok többlet-kiadása és a letéti tizletek a nevezett összegeket fölemészték.

A tőkésítés, nem tekintve, hogy a vasutépítésre 500,000 forinttal kevesebb adott ki, az előleges költségvetésben 3 1/4 millió forinttal többre rug, különösen mivel a magyar földtehermentesítési alapnak több mint 4 millió forint előlegzetett szelvénybevételekre, mintan az adómegettagadás következtében a földtehermentesítési alapra szánt pótlékok szintén be nem vétethettek; ellenben a polgári kormányzatnál, dacára az előre nem láthatott fél millió birodalmi tanács kiadásoknak, mégis egészen fél millió forinttal; úgy az adósság törlesztésénél, leginkább az 1861. kormányzati évi törlesztési kötvények csak később következett beváltatása miatt 3 millió forinttal kevesebb adott ki.

Ha az előleges költségvetés átirásait a kiadásokkal összevetjük, úgy a katonai költség 50,500,000 forinttal; a tengerészeti 7,500,000 ft-tal; a subventiók és kamatbiztosítás 1,500,000 ft-tal és a tőkésítés 3,500,000 ft-tal, összesen 63,000,000 ft-tal több.

Ellenben a keveslet az államadosság szükségleteinél 500,000 ft-tal, a polgári kormányzatnál 500,000 ft-tal, az adósság-törlesztésnél 3,000,000 ft-tal, összesen 4 millióval kevesebb.

Összesen tehát a nem praliminált többlet 59 millió forint-ra rug.

Az államjövdelem másrészt a rendezetlen állapot miatt, mi a magyar országokban felmerült, oly hátráltatást szenvedett, mikép ezen országokból (Magyarország a Vojvodinával, Horvát-, Szlavonorság és Erdélyből) egyenes adóban, úgy fogyasztási adóban, dohányárulás, bélyeg-jövedék és a törvénykezési díjakban, mely jövedelmi ágakra leginkább befolytak az akadályok, dacára az év utolsó hónapjaiban bővebb befizetéseknek, az előleges 67,470,000 forintnyi követelt helyett valóságban csak 55,810,000 forint, tehát 11,660,000 ft-tal kevesebb folyt be az államháztartásba. Ez a legfőbb oka annak, miért maradtak hátra a monarchia összes államjövdelei, dacára a kedvezőbb sikernek némely bevételi sorozatban a többi koronaországokban is az előleges költségvetés ellenére tisztán 10 millióval.

Ha tehát ezen 10 millió keveslet a fentebb kimutatott 59 milliónyi nem praliminált többletbe adatik, az 1861. kormányzati évi nem praliminált többlet-deficit 69 millióval több az eredetileg praliminált 40,500,000 ft deficitnél, s az 1861. kormányzati évi összes hiány 109,500,000 forintot tesz.

Ezen összes hiány fedeztetett:

A lombardiai államadossági kárpótlással	21,000,000 ft.
Az 1860. sorsjáték-kölcsön jövedelmével	12,600,000 "
Az 1861. adó-kölcsön jövedelmével	26,400,000 "
A hypothekalis utalványokkal	22,000,000 "
A fizikrajzáros váltópénzzel	12,000,000 "
A függőben levő adósság többlete letéti tizletekben	10,000,000 "
Más rendkívüli bevételek által a rendkívüli kiadások leszámítása után	1,500,000 "
Összesen	105,500,000 "

A 4 milliónyi maradék a rendelkezés alatt álló pénztári készletekből vétetett.

Mi pedig az 1862-ik évi államköltségvetés tartalmát és lényegét illeti, annak főbb tételei következők:

A polgári kormányzat a legfelsőbb udvarral és legfelsőbb ellenőrséggel	99,755,000 ft.
A hadsereg és tengerészet	108,476,000 "
Államadossági kamat	106,237,000 ft.
Adóssági törlesztés	18,300,000 "

Tehát az államadosság évi költségvetése összesen	124,537,000 "
Továbbá, ha a subventiók, kamatbiztosítások, tőkésítések, úgy érez s váltóvesztesség (utóbbi . . . 11,550,000 ft.)	
Összesen	21,818,000 "

Hozzáadatlak, ugy a szükséglet összege tesz	354,586,000 "
A fedezett következő:	
Egyenes adó	105,640,400 ft.
Nem egyenes adó	176,560,700 "
Az államjavadalmak, ugy a bányák és pénzverdék jövedéke	7,474,500 "
Végre különböző jövedelmek	6,924,200 "
E szerint a fedezet összege	296,599,800 "

Igy a szükséglet egész összegével összehasonlítva	354,586,000 "
A hiány tesz	57,986,200 ft.

Az érintett 57,986,200 ft deficit az eddig rendszeresen fenálló kormányzati kiadásoknak, a katonai létszám és tengerészet béke-lábóni állásának, a rendszeren folyó államadossági kamatozás és tőketörlesztéssel, úgy más rendes kiadásoknak az összes állambevételekkel összehasonlításából eredt. Hozzáteendő még az is, hogy a száraz hadsereg szükségleteire kitétt 100 millió a jelen politikai viszonyokban és a birodalmi határokat szükséges védelmet illetőleg nem elegendő, s így a havonként igénybe vett és folyóvá tett dotatióknak se felel meg.

Sőt a múlt évben a jelen kormányzati évre ájtott erősbített katonai felállítás folytatására és azon esetre, ha erre az egész 1862-ik évben szükség leend, 45 millió ft lenne igénybe veendő.

Ugyanez okból és nevezetesen tengerpartjaink védelmére a tengerészetben is felülmuta az előleges költségvetést a szükséglet és 7,200,000 ft többlet feltételez.

A pénzügyminiszter erre a nemzeti bankról szóló és fölvilágosítást ad azon alkudozások felett, melyek a bankkal kezdettek.

Végre Plener ur még néhány részletes, az államadossági osztály felügyeletét és adókérdéseket illető javaslatokat terjeszt fel.

Báró Pillersdorf lép a szövekre és következő sürgetősségi indítványt tesz: mikép rögtön egy 9 tagu bizottmány választassék, mely a javaslatokat az ügyrend szerint tárgyalás alá vegye. Az indítvány elfogadtatik; a lengyelek és csehek is rá szavaznak. A szétosztott szavazati jegyek beszédnek s a ház együtt marad, míg a szavazatvizsgálat tart. E pillanatban, midőn lapunk sajó alá került, az eredmény még nem tudható, de mégis feltehető, hogy következők fognak a bizottmányba választatni: Pillersdorf, Herbst, Litwinowicz, Giskra, Dobblhoff, Wieser, Hartig, Prazak és Grocholski. (Sürg.)

Foksán, december elején. — Szomorító tényeket kell írnom, melyeket jó lesz a magyar hazában tudni. Alig járt le az osztrák alattvalókkal politikai bánásmód miatti per; vallási botrányok foglalják el figyelmünket. Röviden elbeszélem a dolgot: Két évized előtt N. T. Szabó Román minorita rendi főnöknek sikerült nagy rimánkodások után, a Moldovában tartozkodó magyarok számára mintegy nyolcz lelkeszséget a magyar minorita rendből ellátnia. Már akkor sokat kellett vesződniök az olasz papokkal, kik egyenest Rómából e missióba küldve, csupán saját nemzeti nyelvükkel és az oláh nyelvet törve, erőnek erejével lelkeskedtek földieink fölött. Magyaroknak, németeknek olábul papokat, imádkoztak, mit tesznek ma is; nem törődve a hívek épülése-vagy romlásával annyit, mint a stolával. Maiglan ismét sikerült a magyar lelkeszket háromig kiülláznio. Még P. Kozma is Gorzóláfván, a ki papi buzgalmanak templomok építésével és iskolázással tanubizonyosságait adta, alig tarthatja magát a jászvásári vicarius bolygatásai ellen. Így bágnek nyakára nemzetiségünknek és a keresztény vallási érzelemnek áskálódásaik által. Pedig hogyan állunk mi itt vallási hitben?

Rimnien létemben egy csiki származásu rom. kath. nő volt orvosi gondom alatt; kinek kötelezettségem érzetében tudtára adtam közlő halálát. Utolsó perceiben nagyon kért, hogy csak pap általi temettetését eszközölém. Futottam paptól esereshez, ez utasított püspökhöz, a püspöknek táviratoztam. Felelet volt: a lelkeszket a fenálló szabályokhoz tartásák magukat. A szabály az, hogy orthodox fogalom szerint mi nem vagyunk keresztények, ha csak az ők módjuk szerint, tehát újból, meg nem keresztelkedünk. E nélkül semmi néven nevezendők vallási kedvezményben nem részesülhetünk. Porro nyár levén, mig Foksánból papot hoztunk, a rendőrséget is szemem előtt kelle tartanom. Kéréssemre a helybeli monasteria egy kaluggerje biztositott, hogy a halottat magunk is eltemethetjük a cinterembe. Ezalatt engem falura binak, s mire visszakerültem, éj idején be volt bantolva a halott, a monasteria falán kívül, utca felől, egy szemétdomb alatt. Ilyen páriák vagyunk mi más keresztények e keresztény földön!

Igy állván a dolog, a jövényény vallásfelekezetek közül sőtben iparkodnak az isteni szertartásokhoz simulni, hogy több részvétet keltsenek. E szempontból kívánta dec. 1-én egy foksáni német puska mívés, hogy meghalt 10 éves leánykáját a helybeli (német-magyaroknak szánt) olasz lelkész templom czeremoniával temesse el. Pap és kántor kész templomi czeremoniával temesse el. Pap és kántor megjelent; a gyászoló apa aggályosan kérdi s miért nem hoztak keresztet? Keresztet — ugymond a pap — csak meglett embereknek hozunk, nem gyermekeknek. Folytatólag kéri az apa, hogy az itt szokásos halotti körmenetet a lag kéri az apa, hogy az itt szokásos halotti körmenet a közel utcákon tartanak meg. Erre a pap kézen ragadja kántort s halottat és népet a faképnél hagy. Az elbámult, közönség halottját fölveszi, s nyáj pásztor nélkül énekelve, muzsikálva megteszi a körjáratot. Mire a temetőbe érkeztek, egy esetleg itt tartózkodó protestans missionarius vetődött oda, ki a halottat megáldotta s német prédikációt tartott oda, ki a halottat megáldotta s német prédikációt tar-

toft fölött. Ezután a németek neki keresedve tiznél többen iramodtak a kath. pap után, elhatározott szándékkal, hogy elpáholják. A pap menekülni volt kénytelen s csak közbevetésünknek sikerült oda vinni, hogy üldözésekkel fölgyanjanak, s a botrány folytatásának gát vetessék. Ez tehát már most romániai gazzdalkodás. — Almélkodással olvastam egy hazai lapból azon hirt, hogy egy újdun lett moldovai miniszter hazájának 80 ezer darab aranyat ajándékozott volna. Hamisnak állítom e hirt, mert a Principatele unité-ban még olyan miniszter nem termett; hanem termett olyan elég, kinek hazája fejös tehén.

Esetleg egyesült fejedelemségekről szólók. Ez csak tollhiba; az eszme maga meszsze van a valóságtól. Bizonyítékul most elég lesz annyi, hogy a moldovai képviselő a lőge ruralo tárgyalása végett sem akarnak Bukurestbe menni. — A Fokásban székelt központi bizottmány pedig, melynek főfeladata törvényjavaslatokat készíteni, s a két országnak évente 50 ezer darab aranyba kerül, eddig összesen készített egy alkotmánytervet, melyet a vajda roszalással fogadott. Így áll az unio! O. J.

Erdélyi gazdasági-egyesület. — Rendkívüli közgyűlés. A gazdasági-egyesületnek az egylet kerte szomszédságában eladóvá tett földbirtok megszerzése tárgyában, jövő év január-hó 16-kán d. e. 10 órakor gr. Mikó Imre ő u n l u g a házána l és elnöksége alatt rendkívüli közgyűlése lesz, a mi felől az egyesület t. cz. tagjait hivatalosan értesitem. Kolozsvárt, dec. 20 kán, 1861. Nagy János, egyleti titkár.

Nyílt tér.

Fogarás, dec. 9. Néhány hó lefolyta alatt fogarasi cikkek jelentek meg ön lapjában, a melyek erősen meg vagyok győződve, hogy éppen gondolkodó embernél — tekintettel a mostani viszonyokra — méltánylatra teljességgel nem találhattak. Különösen a legutoljára megjelent cikkek már magában oly gyanún van szerkesztve, hogy figyelmes átolvasás után lehetetlen bármely viszonyainkkal avatnunk is észre nem venni, hogy az nem egyéb, mint egy kifakadásokkal, alaptalan rágalomokkal s az olvasó közönséget tévútra vezető szándékkal teljes irat.

Helybeli viszonyainkat figyelemmel kísérem, s azon titkos rugókat is ismerem, melyek egy vagy más föllépésre ösztönöztek, s minthogy nem akartam rossz madárként saját félszememet megbecsletleníteni, hallgattam, de eljött már az idő, az álarczokat rántsuk le s jelenjünk meg a világ előtt fedetlen arczczal, hadd ismerjen meg az mindegyikünket, én nyugodtan aladom magamat a világ ítéletének.

Addig is, míg viszonyaink valóságos állását körülményesen s adatokkal ellátva közölöm, felkérem az utolsó fogarasi cikkek szerzőjét, kit hangja féligmeddig el is árul, hogy nevezze meg magát. Barabás József.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Sieb. Bote“-nak írják M.-Vásárhelyről: „A megyei és székesvárosi bizottmányi gyűlések tartása egy dec. 15-ől kelt s a főispánokhoz intézett kormányzati rendeletnél fogva betiltatott. Egy más kormányzati rendelet szigorú meghagyást tartalmaz, hogy a felosztatott honvédségleyező egyletek előrajzai, aláírási iveri, jegyzőkönyvei, pénztári kimutatásai, szóval mindennemű iratai gyűjtessenek össze s ki küldessenek be a kir. kormányzathoz. A főispánok, főkirálybírák és főkapitányok Kolozsvárra hivatnak. Hir szerint a következő kívánatok fognak eléjűk terjesztetni: hogy hivatalaikat az udv. kancelláriai utasítás értelmében viseljék; az ország-fejedelmi adók behajtása s az ujonczozás körüli hivatalos minőségben működésük közre; az osztrák polgári és bűnvádi perrendtartás behozatalát haladéktalanul eszközöljék, s a netalán kilépendő tisztviselőket rögtön helyettesítsék. A vármegyék- és székesvárosi elkövetett kihágások nyomozására és elítélésére alkotott törvényszék rövid időn meg fogja kezdeni működését e városban (M.-Vásárhely), mely székhelyűl van kijelölve; miután tagjai egy némelyikének számára már ki vannak bérelve a szállások.

— Bécsi lapok szerint ő felsége a császár folyó hó 17-kén fényes kísérettel Holicsra rándult ki, hol azon nap nagyszéri vadászatt tartatott. Ő felsége estére a kísérettel együtt visszament Bécsbe.

— A „N. Nachr.“-ben olvassuk, hogy a birod. tanács azon választmányában, mely a törvényszéki, ügyvédi és jegyzői államok betöltése iránti törvényjavaslat készítésével van megbízva, igen nagy többség az ügyvédség szabad d. tétele mellett nyilatkozott, s elhatározták, hogy e kérdést az érintett törvényjavaslat előkérdése gyanánt fogják a ház elé terjesztetni.

— A „Vaterland“ pesti levelezője által s utána általlunk is közölt azon örömhír, mintha az adó katonai erővel behajtása megszüntetnék, úgy látszik nem valósul. A pesti hivatalos lapok egy országos pénzügyigazgatási rendelet közölnek, mely a helyelőjáróságoktat arra emlékezteti, hogy az 1861/2-ik közigazgatási év első negyedére eső adórésztnek már folyó évi nov. 1-én be kellett volna fizetett, és hogy szükség esetében executio utján fog behajtatni.

— A Bus Vitéz felett kimondott s két havi fogságra szóló haditörvényszéki ítéletet, mint a „P. N.“ értesül, a másod folyamodású katonai bíróság egy havi fogságra szálította.

— A „P. L.“ figyelemre méltó adat gyanánt említi, hogy a pestvárosi hatóság magyar nyelven szerkesztett átiratait még a prágai cs. kir. hatóságok is minden nehézség nélkül elfogadják és valósolnak rájuk. Eddig még onnan egy magyar átiratnak sem kívánták német fordítását. Azt hisszük e tekintetben a magyar hatóságokat sem lehet a viszonyosság megsértésével vádolni.

— Ugyanazon lapnak egy Zágrábról dec. 18-ól kelt távstírgönye szerint Varasdmegyének azelőtti napon igen

viharos közgyűlése volt. Az ujonczozás kérdéseért mind a két alispán leköszt. Zágrábrban helytt gyenge, Kostainicában ellenben erős földrengést éreztek.

— Mosonyi Mihály zenészszerző hazánkba „Szép Ilon“ című, hir szerint igen jeles dalmítvet írt, melynek első előadása a pesti nemzeti színpadon mult estőtörtkre volt kiűtve.

— A „M. S.“ írja, hogy Székely Victor né asszony szívességéből a pesti nemzeti muzeum ritkasági gyűjteménye két érdekes tárggyal szaporodott. Egyik egy gyönyörű ezüst veretű cserkesz karabély, melynek ágya eléfánsontból készült s arannyal van zománcozva. E fegyver Shamil egyik hadsegédének tulajdona lett volna. A másik egy kozák kanesuka, melyet a tesz nevezetessé, hogy oct. 15-n a varsói templomok egyikében szerepelt az imádkozók kiverésében; azonban gazdája a templomban elvesztette s így került lengyel, később magyar kezékre.

— A bécsi bürzén a költségvetés előterjesztése semmi felőlő változást nem idézett elő. Csak a hitelrészvények szállottak 177.80-ól 176.80-ra.

— Madarász Victor Párisban élő jeles festő hazánkba a napokban jégezte el Haraszthy Irma kisasszonyt.

— Németország fegyvergyárainak egyikében egy párisi kereskedőhöz 80.000 lovassági kardot rendelt meg. Az „Id. Tan.“ azt kérdi: vajjon ki számára? Mi sem tudjuk.

— Megjelent és beküldetett hozzánk: „Országgyűlési közlemények, az 1861-i magyar országgyűlés rövid vázlata.“ Szerkesztette Sz. L. Szegeden nyomtatott és kapható Burger Zsigmondnál. Ára 60 ujkr.

POLITIKAI HIREK.

— Garibaldi a genuai bizottmányhoz intézett iratában így nyilatkozik: „Mi készen állunk a végleges megoldásra. Az ellentűnk gördülő akadályok dacára el kell érünk végeztünk. Csatlakozunk szorosabban királynak körül; tűzzünk ki egymásnak találkozási helyet a legutóbbi esatátérem; a testvéri közreműködés a győzelem záloga!“

— A „Pays“ meghazudtolja azon hirt, mintha Ausztria kijelentette volna Olaszországnak, hogy Garibaldi netalan parancsnokká leendő kinevezését casus bellinek fogná tekinteni.

— Albert herceg halála Párisban is általános és mély részvételt gerjeszt. Még a függő politikai kérdések is háttérbe szorulnak ezen gyászesemény előtt.

— Troplong, a semmisítő törvényszék első elnöke, 1862-re a francia szenatus elnökévé nevezetett ki.

— Turinból írják, dec. 13-ól: A tábornokok bizottsága, melynek a déli önkényes hadsereg keretét megerősített végett a hadügyminiszter elé kell terjesztene, ma ülést tartott. A miniszter valószínűen elfogadja a tisztekre, alisztekre, valamint az egészségügyi testület és intendantura vezetőire nézve teendő javaslatokat, míg az önkényesek, csak háboru esetében fognak zászló alá állani. Azonban, hogy ily módon csak némileg tűzbe vihető csapatok képződjenek, Olaszország minden városaiban lövészárulatokat ügyeknek felállít, melyek a katonai gyakorlatnak legalább elemi ismeretét terjeszték el a nép között. Ezen célra 100,000 frank van utalványozva. A király a koronaörökös a lövészárulatok elnökévé, Garibaldi, Cialdini és Ayrognát alelnökké nevezte ki. Különben is nagyban folynak a munkálatok az ország hadierőjének emelésére. Svédországban nagy mennyiségű vontosóví ágyú készítését rendelte meg a kormány. A carabinieri (zsandarmok) szervezése közel áll befejeztetéséhez, a várakat mindennemű szerrekl ellátják, új löpörgyárakat állítanak fel stb. A királyság tengeri ereje is nemsokára tiszteletparancsoló karban lesz, akármint beszélt közelebből e tárgyban Bixio.

— A „Triester Zeitung“ genuai levelezője dec. 9-ől néhány érdekes hirt közöl, melyek hitelességéről jót áll, s melyek Garibaldi odautazásának okait tárgyzák. Szerinte Türr küldetése meghasonlást idézett volt elő Garibaldi és a provedimento több tagjai közt, kik Mazziniboz akartak ennek következtében csatlakozni. Kivált Mordini és Crispi nagyon nehezelték Garibaldi. Garibaldi utjának célja a kiengesztelődés volt, s alkalmaul szolgált Bixio fának kereszteleje. Mint tudva van, már megérkezte után való nap megjelent a provedimento bizottság ülésében s ott harcias beszédet tartott. Ülés után más helyen gyűlték össze e bizottmány tagjai, s ott bizalmasan fölfejté, minő okokból egyezett bele, Victor Emanuel várakozásra intó tanácsába. A király ugyanis Türr által részletesen felfejtette előtte a helyzetet, melyből kivilágított, hogy Olaszország jelenleg alig rendelkezhetik többől 50,000 katonával (?). A többi részt Nápolyban van elfoglalva, részint még készületlen. De a király bizonyossá tette Garibaldi, hogy jövő tavasszal mart. végéig Olaszország az önkényteseken kívül 300,000 katonáról fog rendelkezni, s akkor semmi sem fogja őt, a királyt, tartóztatni, hogy az olasz mozgalom élére álljon, s a nemzet ellenségei ellen sikra szálljon. Garibaldi ennél fogva megígérte a királynak, hogy várakozni fog a jövő april elejéig. Négy hó múlva, ugymond a tábornok, vagy mindnyájan egyesítve Olaszország függetlenségéért fognak harcolhatni, vagy pedig kész lesznek akármely vállalat élére állani, mely kíséget s titrhetetlen helyzetből. A kibékülés örömmel fogadák a tábornok e nyilatkozatát. A kibékülés megtörtént: Mordini még Turinba is elkísérte Garibaldi, honnan az előbbi Milanóba ment utasításokkal az ottani bizottmányhoz. Barilli Londonba utazott, hogy Mazzini értesítse a történetekről. Ez utóbbi felgyógyult. Sit fides penes „Triester Zeitung“, mely egy kissé gyanus forrás.

— Az „Ind. belge“ egy levelezője, ki keresztülkaszni ntazta Olaszországot, egészen kielégítőnek mondja az ottani állapotokat, dacára a veronai és velencei rossz levegőnek, hol csak ugy hemzsegnék a tiszték és hivatalnokok, míg az olaszok házaikba zárkózva tervezgetnek. Milanóban az ipar és kereskedelem virágzik, a természetis ugy, mint a fogyasztó dicsekszenek, hogy sokkal jobb a helyzetük, mint az idegen uralom alatt volt. Lombardiát vasut köti össze a Romagával és a lakosok teljes elégtelnek mondhatók.

Genuában oly fejlődést talált az utazó, melyet hallatlannak mond. A közlekedési utak már nem elegendők s a vasutak építésén erősen dolgoznak. Toskánában éppen annyira kívánják az osztrák főhercegeket visszatérte, mint a belgák és hollandusok az osztrák uralomét. Nápolyban csak néhány aristokrata család s az udvartól elődők elégtelnek, ezek is csak szinleg, bensőjében mindenki meg van elégedve az új állapotokkal, s eszégában sincs, hogy ellenforradalomra gondoljon. Pénz van, a mennyi kell, bőségben Milanótól Palermóig, mi azt mutatja, hogy Olaszország jóval erősebben áll, mint a belga kath. követek hiszik. Egy szóra kölcsönöztek az államnak csekélyke, 500 milliót, mi oly országban, melyet, mint a belga klerikálisok mondani szeretik, még senki sem ismer, mégis valami. Vajjon Ausztria képes volna erre? Szciziliában jól megy az ujonczozás, a fegyverkezés tetemesen halad s e szerint a római és velencei kérdésnek bátran szemébe lehet tekinteni.

— A „Constitutionnel“ Franciaországnak az angol amerikai viszály tárgyában követendő semlegességét illetőleg megjegyzi:

„E viszályba két egymástól merőben elklütintendő kérdés van elegyítve. Egészen más dolog, semlegesnek maradni az amerikai éjszaki és déli államok közt, meg más, semlegesnek lenni a londoni és washingtoni kabinetek között. Aztán a semlegesség is sokféle. Maradhat egy állam neutralitásban két más állam közt s mégis véleménye lehet, sőt e véleményét hangosan is kimondhatja arra nézve, melyik félnek van igaza, s melyik sértő meg a népjogot; lehetünk semlegesek egy nagy köztársaság két töredék-fele között, kiknek pürös kérdéseiben egy idegen állam se lehet bíró, s még is szabad előre látni az esetet, melyben akár a viszonyok, akár az érdekek hatalma hasznossá és helyeskelhetővé teszi egy tényleges állam elismerését, melyet nem mi teremtünk s melyért nem mi vagyunk a felelősek. — Ilyenmü tárgyakat nem lehet oly általános formulák alá vonni, mint a logaritmokat, s oly változhatatlan szabályok alá esőknek, mint egy geometria a körív hurjait. És, folytatja a „Constitutionnel“, helyesen jegyzi meg közelebből egy francia lap, hogy bajos lesz Franciaországnak sokáig egészen visszatartózkodni. Ezt valóban nehéz elkerülni. Ha másképp nem, szavakkal is beavatkozunk, kivált a viszály kezdetén. Ennélfogva, habár egy-két francia lap hasztalanul biztatja Franciaországot, hogy közvetítő lépjen föl, másfelől az angol lapok is hiában akarják módosítani véleményünket a „Trent“ ügyében, s meg nem gátolnak annak kimondásában, hogy a semlegesek joga megsértetett Slidell és Mason elfogásával. Egészen hasonló mondhatni az unio déli államai dolgában, mely külön kérdés. A déli államok megtörténhető elismerése csak hypothesis, de önkényt kálkozó hypothesis; mert a helyzet megadott körülményeiben rejlik. De tévedés azt hinni, a mit a „Journal des Debats“ mond, hogy ez államok elismerése Franciaországot okvetetlen kimonditná semleges állából s arra kényszeritené, hogy, ha kardját nem is, legalább befolyását vetné a mérlegbe, a mi elég. Egy Nagy Károly és Napoleon kardja, mond továbbá a „Const.“, csak akkor vonatik ki hitvelyéből, midőn a francia nemzet érdeke és dicsősége kívánja. De Franciaország befolyása nem mond le magáról. Franciaországnak mindenütt érvényesítenie kell befolyását loyális módon és nyíltan, s nem is lehet, hogy e befolyást ne gyakorolja. Alkalmas pillanatban jelentkeznie kell a Missippi partján, mint jelentkezik Rómában, Syriában, Chinában, Saigonban, mint közelebből fog Vera-Cruzban, szóval mindenütt, a hol francia érdeknek kell szolgálni, a francia érdeknek védni.

— A „Daily News“ az angol-amerikai viszálykérdés alkalmából kirándulást tesz a brit Canadába, s becsületes elfogulatlansággal kérdi honosaitól, miként van az: hogy bár Anglia egy századnál tovább bírja már Canadát, ennek népessége még sem haladja meg a harmadfél milliót; tehát egy ország, mely hatszor nagyobb, mint Anglia, kevesebb lakossal bír, mint maga London város. Az idézett lap itt avatott tollal eseteli azon kiskoru állapotot, melyre a brit tartományokat s köztük Canadát is, az angol törvényhozás önzése kárhoztatta; a polgári szabadság mostoha korlátozása akadályozza azon vidék benépesedését; 1859-ben alig telepedett meg Canada tartományaiban 6000 angolul beszélő egyén, míg ugyanazon időben az északamerikai államokba 45,000-en felül vándoroltak be. Ezen statisztikai adatok az anyaország törvényhozása és kormánya számára intő jelek lehetnek arra, hogy az önzés régi tanától eltérve, igazságosabban gondoskodjanak a gyarmattartományokról, melyeknek lakosai szintén emberek, s mint ilyenek, polgári és politikai jogaik gyakorlata képesítetteknek is szeretnék magukat tartani és tartatni. A „D. N.“ ezen felszólalása az angol-amerikai háboru küszöbén, nem éppen jelentőség nélküli.

— Bizonyos angol kormánykörökben azt állítják, hogy az amerikai kormány tagadó válasza esetében az angol parlament összehívatik, azonban a királynőnek a hadizenetre vonatkozó jelentése a házakkal nem fog közölni. Általában azt hiszik, hogy e hó 29-ig Londonban mindenki tisztában lesz: vajjon háboru vagy béke támad-e a viszályból. A nevezett napra t. i. Liverpoolba vagy Slidell és Mason urak érkeznek, s velük a béke, vagy Lyons lord, s vele a háboru. Azonban legyen bár a washingtoni válasz kedvező, a csapatszallítások Kanadába mindaddig folytattnak, míg e tartomány kellő védelmi állapotba lesz helyezve.

— Mintegy két hó előtt Belgrádban idézött Mantanovics György, czernagorai (montenegroi) vojvoda. Akkor azon hir volt, hogy ő Szerbia s Montenegro közti frigy megkötése végett idézött itten. Meglehet, hogy volt valami ilyenféle kildetése is, de nyilvánosan ő egészen más ügygel foglalkozott. Czernagorában az idén nagyon szűk termés volt. Az ottani kopár vidéken nem kell, hogy a termés nagyon szűk legyen, az emberek már éhségtől tartanak, mert a legjobb terméskor is kevés terem; mikor pedig az időjárás kedvezőtlen, az embereknek eleve kell gondoskodniuk, hogy mit-evők legyenek? nehogy a tél készületlenül érje őket. Mantanovics György vojvoda tehát azért küldetett Belgrádba, hogy kieszakozzja a szerb kormánytól, hogy Szerbia költségén, mintegy 2—300 család Czernagorából Szerbiába küld

tözködhessék. A szerb kormány azonban, segítséget adandó a szűkölködő testvéreknek, más utat választott, s részéről 5000, a hercegnő pedig saját magán pénztárából 1000 db. aranyat kézbesített a montenegroi vojvodának, hogy e pénzen az ottani kormány szükséges gabonaméret vásároljon népe számára. Némely külföldi hírlapokban megemlítették e tény, de más szinben tüntetett elő. A nemzeti had folytonosan szerveztetik, s már majdnem be van végezve azok összeírására, a kik kötelesek lesznek az első 50,000 emberre menő nemzeti hadseregbe berukkolni. A belgrádiakból s kragujeváciakból csupán tízezer lesznek, s ha nem csalódom, tavaszkor már az illető gyakorlatok nagyban fognak megkezdeni. A nemzeti hangulat a legjobb, s bizonyos tetszetőségeket még a komolyabb emberek is szívesen fogadnának. A nemzeti hadba még a tanulók és hivatalnokok is fel fognak vétetni.

— A török zultán azon gondolkozik, hogy a háboru színhelyére menjen, s személyes jelenlétével bátorítsa katonáit; de környezete e szándékot igen veszélyesnek festé le előtte, s a zultán egyelőre le is mondott arról.

Ujabbak. A birodalmi-tanács felsőházának dec. 19-ki ülésében Schmerling államminiszter kijelenté a költségvetés előterjesztését. Gr. Hartig indítványára a ház elhatározta, hogy az erre vonatkozó tanácskozásokat örömmel megkezdi s a pénzügyi választmányt 20 taggal nevele.

— Zágrábi dec. 18-ról szóló távirat szerint az Osman basa által a bán vizont üdvözlésére odaküldött tisztnek Fazly basa és Rifaat beynek azon nap este, roppant néptömeg közben macskazenét adtak, mely után a tömeg nyugodtan szétszórt.

— Kattaro, dec. 18. Antivari és Spizza felé nagyszámú szabad csapatok küldettek, hogy e vidékeket a montenegriaiak új támadása ellen megvédjék. Ez utóbbiak visszahúzódtak és semmihez sem fogtak többé. Három zászlóalj kész Antivariba menni. Nevezetes pénzüsszegek érkeztek a csapatoknak hátulékban levő zsoldjai kifizetésére.

— Parisból decemb. 19-ről kelt távirat szerint Pourtales gróf, a franciaországi porosz követ, meghalt.

— A „Moniteur“ határozottan meghazudtolja a miniszterváltozásokról keringő híreket.

— Turin dec. 18-ról szóló sürgöny szerint az „Opinione“ megczáfolja a hírlapok által terjesztett azon hirt, mintha a jelen kamaraiülések bezártnának, s azt hiszi, hogy a bérekesztésnek, a még sok tárgyalandó törvényjavaslat miatti tovább halasztása következtében, a király nápolyi útját február végeig elnapolndja.

— Stokholmból távirják decemb. 19-ről, hogy Finnland új kormányzója Rokasowsky hivatalosan közzétette, hogy a császár a januárban összeülő rendi választmány gyűlésének bezárása után a teljes finnlandi birodalmi tanácsot összehívandja.

— Uj-York, dec. 7. A hírlapok állítják, hogy Lincoln constatozra abbéli akaratát, hogy politikáját a külföldi viszonyokra vonatkozólag fentartandja. Ő nem tart háborútól Angliával, ha csak ürügyet nem keresne az ellenségeskedésre.

— Az egyesült államoknak Hollandiával is meggyűlt a baja a lobogó megsértéseért. Lagunayra előtt hollandi hajók jelentek meg, hogy elégtételt követeljenek.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

December 21-kén: Nemzeti kölcsön 81.45. 5% Metalliques 66.10. Bank-részvény 748.—. Hitel-részvény 176.60. Váltó Londonra 141.25. Ezüst 140.—. Arany 6.69.

December 18-ikán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 67.75. Erdélyi 65.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(409)
34 1861

Birói árverés.

(2—3)

v. t. sz.

Kolozsvármegye törvényes derékszéke részéről ezennel közhirrét tétetik, hogy Szent-Katolnai Biró Lajos kir. kormányzékai titkár ur, mint Gegő József engedményese kérelmére, m. gy.-monostori Kabós Mihály ur ellen ennek nemes Kolozsvármegyében Pusztá-Szent-Miklós-on fekvő s biróilag 9258 o. é. forintra becsült földbirtokára és tartozékaira a végrehajtási árverés megengedtetvén, ennek Kolozsmegye Kolozsvártt lévő megyeházánál megtartása végett 1862-ik évi februarius és martius 1-ső napjai, délelőtti 9 órától kezdődőleg tűzettek ki. — Melyre a venni kívánók oly hozzátétellel hivatnak meg, miszerint a jóság becsültjét s az árverés feltételeit ezen nemes vármegye jegyzői irodájában megtekinthetik, azokról másolatokat vehetnek, a jóságon fekvő terhekről a táblázási könyvekből tudomást nyerhetnek; a verő pedig a jóságon jelzálogilag fekvő adósságokat a vételár értékéig biróilag utálványozva átváltani köteles.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik a kijelölt birtokra nézve jelzálogos jogigényt vélnék tarthatni, hogy ezt a jóság eladásáig, ezen törvényes derékszéknél annnyival bizonyosabban jelentsék be, mert ellenesetben maguknak tulajdonítsák, ha a vételár felosztása közbejvetelük nélkül fog végbemenni, s a mennyiben ez által a vételár kimerítették, az abból részesedésből kizártnak. — Azon jelzálogos hitelezők, kik ezen ns. vármegye székhelyén vagy annak közelében nem laktak, a vételár felosztásakor jogigényeik védelmezésére, itt helyett lakó felhatalmazottakat nevezzenek ki, s azok nevét és lakását ezen törvényes derékszéknél jelentsék be, ellenesetben, a mulasztók költsége és kockázatára. hivatalból fog képviselő kinevezetni, a kihez minden további kézbesítések intézteni fognak.

Nemes Kolozs-Vármegye törvényes derékszéke, mint váltótörvény-székek 1861 decem. 11-én tartott üléséből

Kiadta: Halmágyi Sándor t. főjegyző.

(406)

(2—3)

Sz. 1444 1861

Hirdetmény.

László Józsefnek Kolozsvártt b. farkasutczai szállásáról f. év aug. hava 15—16 éjjel elraboltatott következő oklevelei: u. m.

1) Egy, 1861 i. január 15-én kiállított 40 o. é. fról szóló 1861-i sept. 30-án lejárandott, Rajka Péter által elfogadott váltó.

2) Egy, 1861-ki. márcz. 15-én kelt s 1861 sept. 15-én lejárandott, 1000 o. é. fról szóló Komlósy Mátyás által elfogadott váltó.

3) Egy, 1860 i. sept. 11-én kelt 1861-i márcz. 11-én lejárt 200 o. é. forintról szóló Ilyés Ferencz és neje által elfogadott váltó.

4) Egy, 1860 oct. 27-én kelt 1861 april. 27-én lejárt 100 o. é. fról szóló, Baróthi Mihály és neje által elfogadott váltó.

5) Egy, Pesten 1859 május hóban kelt 100 o. é. fról szóló, Szakácsi István által elfogadott váltó, s végre

6) Egy, 1859 oct. 4-én kelt s egy évre fizetendő 500 o. é. fról szóló altorjai László József és neje által aláírt kötelevele e törvényszék által ezennel oly hozzáadással amortisáltatnak, hogy azoknak birtoklója képzelt jogának érvényesítése végett jelen hirdetési naptól számítva három hónap alatt azt ezen törvényszékhez adja be; mivel ellenkező esetben a kitűzött időn túl érvénytelennek fog tekintetni. —

Sz. k. Kolozsvár város törvényszékének 1861-ik évi november 15-kén tartott üléséből.

Kiadta: Gothárd József főjegyző.

NEM HIVATALOS.

(2—3)

(408)

Ujonnan érkezett

karácsoni és ujévi ajándék-czikk

urak és hölgyek számára, valamint mindennemű gyermekjátékok gazdag választékban kaphatók

Ormós és Csapó

fűszer-, nürnbergi és díszáru kereskedésükben M. Vásárhelytt.

Egyszersmind ajánlják R. Dittmár-féle moderateur és olvasó lámpákat jutányos gyári áron, ugyanazokhoz külön üvegcsövek és golyók is találhatók; mint szintén konyhabeli vas-edények, valamint más konyhakészletek is a legjutányosabb szabott árak mellett.

(407)

Figyelmeztetés.

(3—3)

Ezennel figyelmeztetem a t. cz. minden rangu közönséget, hogy kereskedésemben a

karácsoni és ujévi ajándékoknak

minden kigondolható neme, u. m. a legujabb bőr-, fa-, porcellán-, china-ezüst-, üveg-, öntött vas-, britania-, aluminium-, aczél-, nád-, bronz- czikkek a legkülönbözőbb tárgyakra feldolgozva; — továbbá mindenféle nagyságu szamoárok (thea-főzők) és a legnagyobb választékú gyermekjátékok stb. kaphatók — s a t. cz. közönség megtekintésére kényelemmel elrendezve vannak.

Ajánlom egyszersmind ujonan bérendezett

szép tűkör-raktáramat.

Vidéki megrendeléseket, a czikkek határozott száma és neme megnevezése mellett elfogadok s a legpontosabban teljesítek.

A tán nem használható czikkeket bérmentesen visszafogadom, vagy mással bécserélem.

Kolozsvártt, dec. hóban, 1861.

CSAPÓ SÁNDOR.

(403)

(3—3)

Vonatkozva a Kolozsvári-Közlöny hasábjain megjelent hirdetéseinkre, van szerencsénk jelenteni a n. é. közönségnek, hogy mi azon hirdetményekben említett **Berlini Lámpa és Salon photogen kereskedésünket saját czégünk alá vettük át.**

Miután feladatunkul tűztük ki, ezen vállalatunknak a lehető legnagyobb kiterjedést eszközölni, oda fogunk folytonosan működni, hogy arra legnagyobb gondot fordítsunk, hogy ezáltal minden igénynek minden időben pontosan eleget tehesünk.

Lámpánk első szállítmányának gyors elkéltése, valamint szag nélküli Salon-photogenünk közkedvessége, mely e város utczái világítása mellett minden elsőrendű helyiségekben u. m. az uri, polgári és ipar egylet, színház, redoute, a kereskedések legnagyobb része, valamint kavéházakban és a n. é. közönség több házaiban használtatik, eredményteljes üzletet enged remélnünk. — S már is oda utasít, nevezetesen vidéki vevőinknek tisztelettel jelentsük: miszerint az oly szíves készséggel beküldött megrendeléseiket. lámpánk 2-ik szállítmányának megérkezéig, körülbelül 14 napig nem teljesíthetjük, s szolgálatunkat egyelőre csak is az olaj-lámpáknak photogen használatrai átalakítása tekintetében ajánlhatjuk, s hogy az arra szükséges készlettel még mind kellően ellátva vagyunk.

Együttal bátorítunk a n. é. közönséget figyelmeztetni: hogy az általunk tisztított salon photogen a mi fűszer és liszt kereskedésünkben saját pecsétünkkel ellátott 1 és 2 fontos palaczkokban, valamint lámpa-raktárunkban kapható, mivel bebizonyult, hogy ezen gyártmányunk a piacon vegyítve áruhatott.

Kolozsvártt december-hó 15-én 1861.

POPINI és HUTFLESZ.

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvártt kapható:

ORSZÁGOS KÉPES NAPTÁR 1862-dik évre.

Szerkeszti: Girókuti P. Ferencz. Ára 1 fnt 50 kr.

Fenyítő törvényszéki magyar törvény. Fejtegette Szlemenics Pál, törvény-tanár, hit. ügyvéd, a magy. polgári és fenyítő törvények pozsoni kir. akadémiai kövtnitője sat. Ára 2 fnt.

Geduly superintendens arczképe. aug. 22. 1861. Ára 1 fnt.

Egy magyar család a forradalom alatt. Korrajz. Irta Józsiika Miklós. V. és VI. kötet. Ára 2 fnt.